

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО”

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“АДМІНІСТРАТИВНА
ДІЯЛЬНІСТЬ
ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ”

Харків
2013

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО”**

**ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“АДМІНІСТРАТИВНА
ДІЯЛЬНІСТЬ
ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ”**

галузь знань 0304 “Право”,
освітньо-кваліфікаційний рівень “Магістр”,
спеціальність 8.03040101 “Правознавство”

для студентів V курсу денної форми навчання

*Затверджено вченою радою університету
(протокол № 5 від 29.01.2013 р.)*

**Харків
2013**

Програма навчальної дисципліни “Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ” (галузь знань 0304 “Право”, освітньо-кваліфікаційний рівень “Магістр”, спеціальність 8.03040101 “Правознавство”) для студентів V курсу денної форми навчання / уклад.: Л. П. Коваленко, О. Г. Фролова / за заг. ред. В. Я. Настюка. – Х.: Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2013. – 18 с.

У к л а д а ч і: Л. П. Коваленко,
О. Г. Фролова

*Рекомендовано до видання редакційно-видавничою радою
університету (протокол № 5 від 15.05.2013 р.)*

1. ВСТУП

“Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ” – навчальна дисципліна, мета якої – набуття студентами знань про особливості державно-владної діяльності органів внутрішніх справ (ОВС) щодо організації та практичного здійснення покладених на них завдань із забезпечення особистої безпеки громадян, захисту їх прав і свобод, законних інтересів, охорони громадського порядку, попередження й припинення правопорушень. Від ефективності адміністративної діяльності ОВС суттєво залежить стан правопорядку в країні, у зв’язку з чим особливого значення набуває оволодіння студентами цією дисципліною.

Навчання відбувається у формі лекцій, практичних, семінарських занять, індивідуальних і групових консультацій, виконання самостійних завдань та участі в науково-дослідницькій роботі.

У результаті вивчення даної дисципліни студенти повинні:

з н а т и поняття і зміст адміністративної діяльності ОВС; види та форми адміністративної діяльності ОВС; сутність і роль переконання та адміністративного примусу як основних методів адміністративної діяльності ОВС; класифікацію заходів адміністративного примусу, підстав та порядку їх застосування; підстави і порядок застосування адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі; порядок та особливості проходження служби в ОВС; способи забезпечення законності в адміністративній діяльності ОВС; чинне законодавство України, норми якого регулюють адміністративну діяльність ОВС.

у м і т и використовувати отримані знання в практичній діяльності; вільно орієнтуватися в системі нормативно-правових актів, які регламентують відносини у сфері адміністративної діяльності ОВС; аналізувати й коментувати відповідні нормативні положення; прогнозувати напрямки здійснення реформ у зазначеній сфері; користуватися сучасною науковою і спеціальною літературою, електронними юридичними базами даних, іншими інформаційними джерелами.

Зважаючи на численність нормативно-правових актів, що регламентують відносини у сфері адміністративної діяльності ОВС, при оволодінні навчальною дисципліною “Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ” студентам пропонується здійснювати пошук необхідних актів на Інтернет-сайті www.zakon1.rada.gov.ua.

2. З М І С Т

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

I. Уведення в навчальну дисципліну “Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ”

Поняття та сутність адміністративної діяльності ОВС, її співвідношення з адміністративним та іншими галузями права.

Правове регулювання адміністративної діяльності ОВС та основні напрямки: внутрішньо-організаційний та зовнішній.

Види адміністративної діяльності ОВС: охорона громадського порядку, здійснення дозвільної системи, забезпечення діяльності спеціальних установ міліції, забезпечення реалізації прав громадян на вільне пересування та обрання місця проживання, забезпечення безпеки дорожнього руху, охорона об'єктів, взаємодія з іншими органами правоохоронної системи.

Форми адміністративної діяльності ОВС: поняття та класифікація. Правові форми: видання актів управління, укладення угод, здійснення інших юридично значущих дій.

Поняття актів управління та їх класифікація.

Організаційні форми адміністративної діяльності ОВС:

- здійснення організаційних заходів ОВС;
- здійснення матеріально-технічних заходів ОВС.

Правове положення, завдання та функції Міністерства внутрішніх справ України. Завдання, функції та структура ОВС.

Структура, основні завдання та функції міліції. Права і обов'язки працівників міліції.

II. Методи адміністративної діяльності ОВС

Поняття методів адміністративної діяльності ОВС. Види методів адміністративної діяльності ОВС.

Поняття переконання та примусу в адміністративній діяльності ОВС, їх співвідношення.

Форми застосування методу переконання.

Поняття заходів адміністративного примусу, їх класифікація: адміністративно-запобіжні заходи; заходи адміністративного припинення (загальні заходи адміністративного припинення, спеціальні заходи адміністративного припинення, заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення); адміністративні стягнення.

Адміністративно-запобіжні заходи, їх класифікація. Підстави та порядок застосування адміністративно-запобіжних заходів.

Заходи адміністративного припинення та їх класифікація. Заходи адміністративного припинення загального призначення, підстави та порядок їх застосування. Спеціальні заходи адміністративного припинення. Умови та межі застосування засобів впливу, спеціальних засобів та вогнепальної зброї. Заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення.

Адміністративні стягнення, які застосовуються ОВС.

Адміністративний нагляд: поняття та види. Порядок здійснення ОВС адміністративного нагляду за особами щодо яких його встановлено.

III. Адміністративно-правові основи служби в ОВС

Загальні положення про порядок проходження служби рядовим і начальницьким складом ОВС. Права, обов'язки і відповідальність осіб рядового і начальницького складу ОВС згідно з Положенням про проходження служби.

Присвоєння, зниження та позбавлення спеціальних звань. Призначення на посади, переміщення і просування по службі. Атестація і відпустки. Звільнення зі служби. Особливості проходження служби окремими категоріями осіб начальницького складу.

Загальні положення Дисциплінарного статуту органів внутрішніх справ України та його основні поняття: службова дисципліна; дисциплінарний проступок; начальники та підлеглі, старші й молодші за званням та посадою; накази; відповідальність осіб рядового і начальницького складу; облік заохочень і дисциплінарних стягнень.

Основні обов'язки осіб рядового і начальницького складу щодо дотримання службової дисципліни, а також заохочення та дисциплінарні стягнення, що можуть накладатися на осіб рядового і начальницького складу згідно з Дисциплінарним статутом ОВС, порядок і строки їх накладання, а також виконання та зняття дисциплінарних стягнень. Оскарження дисциплінарних стягнень.

Правовий та соціальний захист співробітників ОВС.

IV. Контроль та нагляд в адміністративній діяльності ОВС

Система контролю та нагляду за адміністративною діяльністю ОВС. Здійснення контролю за діяльністю ОВС органами державної влади та місцевого самоврядування. Внутрішньовідомчій контроль за дотриманням законності в адміністративній діяльності ОВС: поняття та форми здійснення. Особливості судового контролю за дотриманням законності в адміністративній діяльності ОВС. Прокурорський нагляд за адміністративною діяльністю ОВС. Зміст та форми громадського контролю за дотриманням законності в адміністративній діяльності ОВС.

Оскарження незаконних дій працівників ОВС.

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

V. Організація роботи чергових частин ОВС

Призначення чергової служби ОВС України. Правове регулювання діяльності чергових частин ОВС України. Структура та система чергових частин ОВС.

Основні завдання чергових частин ОВС. Основні принципи діяльності чергових частин ОВС. Функції чергових частин ОВС.

Організація служби добового наряду чергової частини ОВС України. Порядок прийому-здачі чергування. Порядок несення служби добовим нарядом чергової частини ОВС України. Права осіб добового наряду чергової частини ОВС України. Обов'язки чергового чергової частини ОВС України.

VI. Адміністративні засади діяльності ОВС по затриманню, доставленню та конвоюванню осіб, взятих під варту

Поняття та правове регулювання організації охорони та конвоювання затриманих і взятих під варту осіб.

Поняття та обов'язки нарядів з охорони і взятих під варту осіб.

Забезпечення правового режиму перебування затриманих і взятих під варту осіб.

Особливості порядку конвоювання взятих під варту осіб.

Підстави для конвоювання затриманих і взятих під варту осіб.

Призначення, основні завдання та функції підрозділу міліції особливого призначення “Грифон”. Правовий статус співробітників підрозділу особливого призначення “Грифон”.

Забезпечення дотримання правил внутрішнього розпорядку в ізоляторах тимчасового тримання. Порядок конвоювання

та затримання підсудних (засуджених) за вимогою органів судової влади.

VII. Організаційно-правові засади адміністративної діяльності міліції громадської безпеки. Патрульна служба міліції

Призначення, основні завдання та функції міліції громадської безпеки. Правове регулювання діяльності підрозділів міліції громадської безпеки. Організаційна структура міліції громадської безпеки. Завдання та функції Департаменту громадської безпеки МВС України. Управлінські рішення міліції громадської безпеки.

Поняття та основні завдання патрульної служби міліції. Правові засади діяльності патрульної служби міліції. Принципи діяльності підрозділів патрульної служби міліції. Функції патрульної служби, її місце в структурі міліції громадської безпеки. Організація роботи патрульної служби ОВС.

Види нарядів патрульної служби ОВС.

Обов'язки посадових осіб по організації і керівництву патрульною службою.

Підстави і порядок затримання патрульними нарядами міліції осіб, підозрюваних у вчиненні адміністративного порушення чи злочину.

Призначення, основні завдання та функції підрозділу міліції особливого призначення “Беркут”. Повноваження працівників підрозділу міліції особливого призначення “Беркут”.

VIII. Організація адміністративної діяльності служби дільничних інспекторів міліції

Правове регулювання діяльності служби дільничних інспекторів міліції.

Основні завдання служби дільничних інспекторів міліції. Функції служби дільничних інспекторів міліції.

Організаційна структура служби дільничних інспекторів.

Організація роботи старшого дільничного (дільничного) інспектора міліції на адміністративній дільниці. Порядок призначення на посаду старшого дільничного (дільничного) інспектора міліції. Порядок прийому-здачі адміністративної дільниці. Режим роботи дільничного інспектора на адміністративній дільниці. Паспорт адміністративної дільниці. Особливості організації роботи дільничних інспекторів міліції в сільській місцевості.

Права старшого дільничного (дільничного) інспектора міліції. Основні обов'язки дільничного інспектора міліції.

Планування роботи дільничного інспектора міліції. Керівництво дільничними інспекторами міліції та контроль за їх діяльністю.

Адміністративно-юрисдикційна діяльність дільничного інспектора міліції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення. Прийом громадян дільничним інспектором міліції та робота зі зверненнями громадян.

Взаємодія дільничного інспектора міліції з іншими підрозділами і ОВС, громадськими формуваннями, населенням.

ІХ. Організація адміністративної діяльності ОВС на транспорті

Система ОВС на транспорті, їх завдання, функції, повноваження та правові засади адміністративної діяльності.

Особливості правового регулювання щодо забезпечення охорони громадської безпеки ОВС на транспорті різних видів: залізничному, водному, повітряному.

Форми взаємодії ОВС на транспорті з іншими державними органами щодо охорони правопорядку та громадської безпеки.

Х. Адміністративно-правові засади діяльності Державної служби охорони

Правові засади, завдання та організаційна побудова Державної служби охорони.

Організація охорони об'єктів, що підлягають обов'язковій охороні підрозділами Державної служби охорони. Обов'язки працівників державної охорони.

Адміністративні повноваження працівників Державної служби охорони в умовах звичайного стану несення служби та у разі надзвичайних подій.

Поняття та зміст договору на охорону об'єкта. Юридична відповідальність Державної служби охорони та її працівників за порушення договірних умов і чинного законодавства.

ХІІ. Здійснення дозвільної системи ОВС

Поняття та правове регулювання дозвільної системи.

Поняття та види об'єктів дозвільної системи.

Порядок видачі дозволів на придбання, зберігання, перевезення, виготовлення та використання предметів, засобів, які підпадають під дозвільну систему, відкриття та функціонування об'єктів дозвільної системи.

Діяльність ОВС по забезпеченню дотримання правил дозвільної системи. Організація діяльності підрозділів дозвільної системи.

Особливості видачі дозволів підрозділами дозвільної системи на окремі види об'єктів: вогнепальну зброю, печатки і штампи тощо.

Облік об'єктів дозвільної системи. Контроль за об'єктами дозвільної системи.

Відповідальність за порушення правил дозвільної системи.

ХІІ. Організація адміністративної діяльності Державної автомобільної інспекції МВС України

Призначення та структура Державної автомобільної інспекції (далі – Державтоінспекції). Правове регулювання та основні завдання Державтоінспекції МВС. Основні напрямки діяльності Державтоінспекції МВС.

Повноваження та організація діяльності підрозділів дорожньо-патрульної служби Державтоінспекції МВС.

Права працівників Державтоінспекції під час виконання службових обов'язків. Порядок оформлення працівниками Державтоінспекції МВС матеріалів про адміністративні порушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху. Реєстрація, перереєстрація та облік автотранспортних засобів, оформлення і видача реєстраційних документів, номерних знаків на них.

Порядок допуску громадян до керування транспортними засобами та оформлення видачі посвідчень водія.

Облік та аналіз дорожньо-транспортних пригод. Методи діяльності Державтоінспекції щодо забезпечення безпеки дорожнього руху.

Відповідальність за порушення правил дорожнього руху, норм і стандартів, що стосуються забезпечення безпеки дорожнього руху.

СПЕЦІАЛЬНА ЧАСТИНА

ХІІІ. Здійснення паспортної, реєстраційної та міграційної діяльності за участю ОВС

Правові засади та організація діяльності Державної міграційної служби. Завдання та основні функції Державної міграційної служби. Повноваження працівників Державної міграційної служби.

Підстави, строки та правила оформлення і видачі паспорта громадянина України та свідоцтва про народження. Порядок

обміну паспортів громадян України. Строки та порядок вклеювання фотографічних карток у паспорт громадянина України.

Реєстрація громадян за місцем проживання. Перереєстрація місця проживання або місця перебування особи.

Порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України.

Правила оформлення і видачі паспортів громадянина України для виїзду за кордон і проїзних документів дитини.

Відповідальність за порушення правил паспортної системи. Підстави та порядку притягнення до адміністративної відповідальності за порушення правил паспортної системи.

XIV. Організація взаємодії органів внутрішніх справ з підрозділами прикордонної служби України

Основні напрями та форми взаємодії органів внутрішніх справ з підрозділами Державної прикордонної служби України: взаємне інформування про стан дотримання вимог діючого законодавства; виявлення, припинення та попередження правопорушень на кордоні; формування банку даних про правопорушників і його спільного використання в практичній діяльності; розробка й узгодження планів проведення спільних заходів щодо питань перевірки правопорядку на кордоні; аналітична оцінка заходів для забезпечення діючого законодавства і розробка заходів щодо їхнього усунення; внесення спільних пропозицій щодо удосконалення діючого законодавства; спільна перевірка конкретних фактів правопорушень на кордоні і залучення винних осіб до відповідальності.

XV. Організація взаємодії ОВС із підрозділами податкової міліції

Організаційно-правові засади діяльності податкової міліції, її адміністративно-правовий статус. Порядок прийняття, реєстрації, обліку та адміністративного провадження в підрозділах

податкової міліції заяв, повідомлень та іншої інформації щодо порушень чинного законодавства.

Форми взаємодії підрозділів податкової міліції з територіальними ОВС. Законодавчі підстави здійснення узгоджених дій щодо створення постійно діючих координаційних робочих груп; проведення спільних оперативно-розшукових і профілактичних заходів; обмін інформацією, іншими матеріалами стосовно боротьби з економічною злочинністю, про способи порушення податкового законодавства; надають за запитами ОВС інформацію про фінансовий стан підприємств, установ і організацій; інформують ОВС про порушення законодавства з боку приватних охоронних структур.

XVI. Взаємодія ОВС з громадськими об'єднаннями

Правовий статус громадських об'єднань та цілі їх взаємодії з ОВС. Організаційно-правові форми участі громадян в охороні громадської безпеки. Підтримання зв'язків ОВС з засобами масової інформації та комунікаціями соціальних мереж. Правові основи вирішення спільних завдань щодо: формування ефективної державної політики посилення боротьби зі злочинністю; створення адаптованого до сучасних соціальних умов механізму взаємодії ОВС з громадськими формуваннями; розробка критеріїв інформаційної відкритості ОВС для суспільства; підвищення взаємної довіри і партнерства між населенням та ОВС; формування відкритих інформаційних ресурсів; виховання у населення активної громадської позиції по сприянню ОВС у розкритті злочинів та правопорушень.

XVII. Взаємодія ОВС із міжнародними організаціями

Поняття та ознаки, завдання взаємодії ОВС із міжнародними організаціями. Співвідношення та відмінності взаємодії ОВС із міжнародними організаціями від інших видів адміністративної діяльності ОВС. Види взаємодії ОВС із міжнародними

організаціями. Правові форми взаємодії ОВС із міжнародними організаціями. Суб'єкти і об'єкти взаємодії ОВС із міжнародними організаціями. Адміністративно-правові засади міжнародної діяльності ОВС. Адміністративно-правовий порядок оформлення звернень ОВС до правоохоронних органів закордонних країн. Правові засади, форми та напрями співробітництва ОВС із міжнародними організаціями на підставі двосторонніх (багатосторонніх) міждержавних (міжвідомчих) угод.

3. СПИСОК НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ. Загальна частина: підруч. / за ред. О. П. Рябченко. – Х.: Вид-во Харків. нац.ун-ту внутр. справ, 2009. – 256 с.

Адміністративна діяльність: навч. посіб. / Ш. В. Ковалів, З. Р. Кісіль, Д. П. Калаянов та ін. – К.: Правова єдність, 2009. – 432 с.

Адміністративне право: підруч. / за заг. ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, В. В. Зуй. – Х.: Право, 2012. – 656 с.

Конституція України: зі змін. та доповн. (прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р.) // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

Організаційно-правові основи адміністративної діяльності органів внутрішніх справ. Управлінська неюрисдикційна діяльність ОВС з надання деяких адміністративних послуг: законодавчі та інші нормативно-правові акти / уклад. О. Г. Фролова. – Х.: Вид. ФіС, 2012. – 144 с.

Організаційно-правові основи юрисдикційної адміністративно-проваджувальної та кримінально-процесуальної діяльності органів внутрішніх справ: законодавчі та інші нормативно-правові акти / уклад. О. Г. Фролова. – Там же. – 143 с.

Організаційно-правові основи управління в органах внутрішніх справ: законодавчі та інші нормативно-правові акти / уклад. О. Г. Фролова. – Х.: ФОП Лук'янченко, 2011. – 108 с.

Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі: Закон України від 01 груд.1994 р. № 264 // Відом. Верхов. Ради України. – 1994. – № 52. – Ст. 455.

Богуцький В. В. Провадження у справах про адміністративні правопорушення: навч. посіб. / В. В. Богуцький, В. В. Богуцька, В. В. Мартиновський. – Х.: Вид. ФО-П Вапнярчук Н.М., 2012. – 216 с.

Про внутрішні війська МВС України: Закон України від 02.10.1992 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1992. – № 29. – Ст. 397 (з наст. змін. та доповн.).

Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів: Закон України від 23.12.1993 р. // Відом. Верхов.

Ради України. – 1994. – № 11. – Ст. 50 (з наст. змін. та доповн.).

Про Дисциплінарний Статут органів внутрішніх справ України : Закон України від 22.02.2006 р. № 3460-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2006. – № 29. – Ст. 245.

Про загальну структуру і чисельність Міністерства внутрішніх справ України: Закон України від 10.01.2002 р. № 2925-III // Там же. – 2002. – № 16. – Ст. 115.

Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України: Указ Президента України від 06.04.2011 р. № 383/2011 // Офіц. вісн. Президента України. 2011 р. – № 9. – С. 16. – Ст. 536.

Про засади запобігання і протидії корупції: Закон України від 07.04.2011 р. № 3206-VI // Відом. Верхов. Ради України. – 2011. – № 40. – Ст. 404.

Про заходи щодо дальшого зміцнення правопорядку, охорони прав і свобод громадян: Указ Президента України від 18.02.2002 р. № 121 // Офіц. вісн. України. – 2002. – № 8. – С. 85. – Ст. 331.

Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України: Указ Президента України: від 06.04.2011 р. // Там же. – 2011. – № 29. – Ст. 1222 (з наст. змін. і доповн.).

Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996 р. № 393/96 // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – № 47. – Ст. 256 (з наст. змін. та доповн.).

Про міліцію: Закон України від 20.12.1990 р. № 565-XII // Відом. Верхов. Ради УРСР. – 1991. – № 4. – Ст. 20 (з наст. змін. та доповн.).

Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18.02.1992 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1992. – № 22. – Ст. 303.

Про прокуратуру: Закон України від 05.11.1991 р. № 1789-XII // Там же. – 1991. – № 53. – Ст. 793.

Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 07.06.2010 р. № 55/1 // Офіц. вісн. України. – 2010. – № 1. – Ст. 1900.

Ярмак Х. П. Адміністративно-наглядова діяльність міліції в Україні: моногр. – О.: Астропринт, 2006. – 334 с.

Навчальне видання

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“АДМІНІСТРАТИВНА
ДІЯЛЬНІСТЬ
ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ”

галузь знань 0304 “Право”,
освітньо-кваліфікаційний рівень “Магістр”,
спеціальність 8.03040101 “Правознавство”

для студентів V курсу денної форми навчання

У к л а д а ч і: КОВАЛЕНКО Лариса Павлівна,
ФРОЛОВА Олена Григорівна

Відповідальний за випуск *В. Я. Настюк*

Редактор *В. В. Арнаутова*
Комп’ютерна верстка *А. В. Старжинської*

План 2013

Підп. до друку 28.05.2013. Формат 60x84 ¹/₁₆. Папір офсетний.
Друк: ризограф. Ум. друк. арк. 1,12. Облік.-вид. арк. 0,54. Вид. № 361.
Тираж 75 прим. Зам. № 4408. Ціна договірна.

Редакційно-видавничий відділ
Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”,
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, 61024, Україна.

Друкарня
Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”,
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, 61024, Україна.